

DR. RIPSZÁM DÓRA¹ – PROF. DR.
HABIL. GÁL ISTVÁN LÁSZLÓ PHD²

Gondolatok a járványügyi védekezés akadályozásáról³

1. Bevezetés

A XXI. század elején még úgy tűnt, hogy a fő gazdasági bajok okozója a nemzetközi terrorizmus lesz, ehelyett 2007 végén egy „klasszikus” gazdasági világválságot élünk át. 2008-ban az úgynevezett Kondratyev-ciklus lezárló ágába került a világgazdaság, és sok katasztrófa is tovább rontotta a helyzetet. Ilyen volt például a New Orleans-i hurrikán. A hitelpiac telítődése miatt a bankok a másodrendű adósokhoz fordultak. Nem volt komolyabb hitelbíráló, az ingatlanok árfolyama folyamatosan emelkedett. 2006-ban egyre több és több hitel dőlt be, aminek következtében több ingatlaniroda csődbe ment, magukkal rántotva néhány bankot is. Ezek közül talán a Lehman Brothers volt a legismertebb. A válság pedig rövid időn belül begyűrűzött a reálgazdaságba is. A válság kiváltó okain a vezető közgazdászok ma is vitatkoznak, de biztosan szerepet játszott Bush elnök nagy adócsökkentési programja, amely hirtelen sok milliárd dollárt hagyott a lakosságnál, ez a bankokba kerülve pedig tovább növelte a hitelkínálatot. A XX. századi nagy gazdasági világválság óta a legnagyobb gazdasági krízisnek nevezett helyzet egy ezt megelőző globális pénzügyi válságból alakult ki 2008-ra. Ennek eredője az Amerikai Egyesült Államokban kialakult jelzáloghitel-válság, ami az ingatlanpiacot érintette először. A 2008-as gazdasági válság kibontakozásának tényleges okait sokan, sokféleképpen magyarázták. A vizsgálódások gyakran nagyon is különböző, s nemritkán egymással szöges ellentétben álló következtetésekre jutottak. Összességében az mondható el, hogy egy összetett folyamat eredményeként alakult ki 2008-ra egy globális méretű gazdasági válság, amely az amerikai kontinensről rövid időn belül az egész

világra is áterjedt. Az egyes elméletek között is nagyjából konszenzus övezi azt a nézetet, hogy a gazdasági válság közvetlen okozója az amerikai jelzálogpiaci buborék összeomlása volt.⁴

A 2020-ban kirobbanó gazdasági világválság először egészségügyi válságként ezúttal Kinából (Vuhanból) indult, és a már említett pesszimista szcenárió szerint várhatóan jobban megrázza majd a világgazdaságot és benne különösen Európát, mint a

2008-as pénzügyi válság, vagy előtte a 2001. szeptember 11-i terrortámadás sorozat okozta válság.⁵ A 2019-ben kitört COVID-19 vilájjárványban a Magyarországon élők egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország kormánya 2020. március 11-ei hatállyal Magyarország egész területére különleges jogrendet, nevesítetten veszélyhelyzetet hirdetett ki.⁶ „Hazánkban az ennek révén meghozott ideiglenes hatályú szabályok elsősorban a közbiztonság és az emberek egészségének védelme érdekében jártak jelentős társadalmi hatással.”⁷ A fenti kormányrendelet 2020. június 18-tól hatályát veszítette, azonban rövid rendes jogrendi időszakot követően, a járványhelyzet súlyosbodásával ismét különleges jogrendi állapot bevezetését tartotta szükségesnek a Kormány, így előbb 2020 novemberében,⁸ majd – annak megszüntetését követően⁹ – 2021 februárjától¹⁰ ismételten veszélyhelyzetet hirdetett.¹¹

⁴ HALM Tamás: A gazdasági válság. Okok és tanulságok. *Kommentár* 2009/6. 97. oldal.

⁵ „Az IMF ügyvezető igazgatója, Kristalina Georgieva lesújtó képet festett a járvány okozta gazdasági hatásokról, szerinte még 2021 sem feltétlenül a kilábalásról fog szólni. Szerinte az a 9 billió dollár sem lesz elég a gazdaságélénkítésre, amit már eddig megszavaztak a különböző kormányok. „Alig egy hónapja az egy főre eső jövedelem pozitív növekedését vártuk több mint 160 tagországunkban. Ma minden a feje tetejére állt, már azt látjuk, hogy több mint 170 országnál negatív lesz az egy főre eső növekedés” – mondta Georgieva. Az IMF igazgatója megjegyezte, mivel nem tudni, meddig tart a járvány, nagyon bizonytalanok a kilátások, úgy véli, ha az év második felében csillapodik a járvány, 2021 már a részleges kilábalás éve lehet, de rosszabbodhat is a helyzet. Ezekből a gazdaságokból már több mint százmilliárd dollárt vontak ki a befektetők, háromszor annyit, mint a 2008-as gazdasági válság idején.” https://index.hu/gazdasag/2020/04/09/imf_igazgato_nagy_gazdasagi_vilagvalsag_ota_nem_volt_ekkor_recesszio_jarvany/ (2020. 04. 10.).

⁶ KARSAI Krisztina (szerk.): *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez*, 2022. március 1. időállapotú, 2022. évi Jogtár-formátumú kiadás, ISBN 978-963-594-064-6

⁷ BALLA József – CHRISTIÁN László – HAUTZINGER Zoltán: Rendészet a járványügyi veszélyhelyzet idején. In: KOLTAY András – TÖRÖK Bernát (szerk.): *Járvány sújtotta társadalom*. Ludovika Egyetemi Kiadó Budapest, 2021. 67.

⁸ A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Kormányrendelet.

⁹ A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Kormányrendelettel kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 26/2021. (I. 29.) Kormányrendelet.

¹⁰ A veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Kormányrendelet.

¹¹ UNGVÁRI Álmos – SABJANICS István: Pandémia és különleges jogrend Magyarországon. *Scientia et Securitas* 2021. 3. szám. 284–291.

¹ PhD-hallgató, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőjogi Tanszék.

² Tanszékvezető egyetemi tanár, PTE ÁJK Büntetőjogi Tanszék.

³ Készült „A hazai biovédelmi és biobiztonsági kutatások tudományos alapjainak megteremtése” című, TKP-2021-NVA-07 azonosítószámú pályázat keretében.

A magyar jogrendszerben a büntetőjog ultima ratio szerepet tölt be, ennek értelmében akkor alkalmazza a törvényalkotó, amikor meglátása szerint más jogágak szankciói már nem alkalmasak az adott jogtárgy védelmére.¹²

Egy új büntetőjogi tényállás megalkotása egy jogrendszerben akkor válhat indokoltá, amikor egy nagyobb jelentőségű gazdasági, technológiai, fizikai változás megy végbe, vagy valamely cselekmény megítélése – például a jogi tárgy fokozottabb veszélyeztetettsége vagy nagyobb mértékű elterjedése okán – morális szempontból elítélendővé vagy elítélendőbbé válik, és erre a jognak is reagálnia szükséges.¹³ A jogalkotó célja az élet- és vagyonbiztonság védelme a veszélyhelyzet idején és a járvány elleni védekezés körülményeinek biztosítása, ezen időszak alatt természetesen jelentek meg a jogkövető állampolgárok előtt korábban szinte ismeretlen jogsértési formák és növekedett bizonyos bűncselekmény-típusok elkövetésének száma.¹⁴

A koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény (a továbbiakban: Koronavírus-törvény) két tényállással kapcsolatban fokozta a büntetőjogi szigorot a járvánnyal összefüggésben: egyrészt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 337. § – mely a rémhírterjesztés tényállását tartalmazza – módosításával és egy minősített esettel való kiegészítésével; másrészt egy teljesen új tényállás megalkotásával, mely Járványügyi védekezés akadályozása alcímként a Btk. 322/A. §-a alatt került be büntetőkódexünkbe.¹⁵

A Koronavírus-törvény végső előterjesztői indokolása felhívja rá a figyelmet, hogy a módosítások egyrészt a térben és időben konkretizálódó, az egészségügyi törvényben ezzel összefüggésben kimondott járványveszély esetére ahhoz hasonló büntetőjogi védelmet nevesítenek, mint amilyen a közveszély okozás esetén irányadó, másrészt a járványnak az a következménye, hogy lényegében az ország bármely területén tömegesen felbukkanhat, és ezért a társadalom tömegei érzékenyebbek az ezzel kapcsolatos zavar és nyugtalanság keltésére alkalmas téves információkra, abban az esetben is a közveszéllyel egyező büntetőjogi védelmet igényel, ha a járvány megjelenése térben és időben még pontosabban nem konkretizálható.¹⁶

¹² DOMOKOS Andrea: Egyes, a járványhoz kapcsolódó büntetőjogi szabályok különleges jogrend idején. *Glossa Iuridica* 2020. Különszám Jog és vírus. 73–83.

¹³ GUBIS Philip: A koronavírus-járvány miatt aktuális egyes bűncselekményi tényállások dogmatikai áttekintése. In: *COVID-19 és büntetőjog. Az emberi egészség, a köznyugalom és más jogtárgyak védelme járvány idején* (szerk.: Ambrus István), ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2021, 43–64.

¹⁴ Országgyűlés Hivatala: A koronavírus járvánnyal kapcsolatos jogsértések. Infojegyzet 2020. 36. szám. Forrás: https://www.parlament.hu/documents/10181/4464848/Infojegyzet_2020_36_COVID_19_jogsertesek.pdf/2eaa554e-ed9e-1bfd-3b4d-7c8ec8737205?t=1589189206805 (Letöltés ideje: 2022.09.01.)

¹⁵ GUBIS i. m.

¹⁶ Végső előterjesztői indokolás a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényhez – Indokolások Tára 2020/38.

Ezen tanulmány a járványügyi védekezés akadályozásának¹⁷ főbb fogalmi elemeit kívánja feltárni.

2. A három alapeset elhatárolásának fogalmi alapjai

A Btk. 322/A. § (1) bekezdés a) pontja szerinti alapeset csak zárlati kötelezettség alá eső fertőző betegség vonatkozásában követhető el, a b) pontban meghatározott alapeset bármilyen fertőző betegség tekintetében, azonban kizárólag járvány idején valósulhat meg, míg a c) pontban írtak a fertőző állatbetegségek vagy növényi zárlati károsítók esetét szabályozza.¹⁸

A járványügyi védekezés akadályozása ún. kerettényállás, ennek értelmében tehát a büntető rendelkezés a felelősség feltételeit más jogág szabályaira utalással határozza meg. Nem tekinthető tiszta kerettényállásnak, mivel az abban szereplő járványügyi intézkedések fogalmát az egészségügyi jogszabályok alapján kell értelmezni, azonban az akadályozását már nem.¹⁹

A továbbiakban az alapestekben megjelenő tényállási elemek ismertetésére kerül sor.

a) A járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat, valamint ellenőrzés

Azt a személyt, aki meghatározott fertőző betegségben szenvedő személlyel érintkezett és feltehetően maga is a betegség lappangási szakában van, az egészségügyi államigazgatási szerv a miniszter rendeletében meghatározott fertőző betegségek esetén járványügyi megfigyelés vagy járványügyi zárlat alá helyezi.²⁰

A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 1. számú melléklete rögzíti, melyek a zárlati kötelezettség alá tartozó fertőző betegségeket. Ebbe a körbe sorolható pél-

¹⁷ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 322/A. § (1) Aki a zárlati kötelezettség alá tartozó fertőző betegség behurcolásának vagy terjedésének megakadályozása végett elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés,

b) járvány idején az elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés,

c) a fertőző állatbetegségek vagy növényi zárlati károsítók be- és kihurcolásának, valamint terjedésének megakadályozása vagy előfordulásának felszámolása végett elrendelt növény-egészségügyi vagy állatjárványügyi intézkedés végrehajtását akadályozza, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt csoportosan követik el.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált okoz.

(4) Aki járványügyi intézkedés akadályozására irányuló előkészületet követ el, egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

¹⁸ KARSAI Krisztina (szerk.): *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez*, 2022. március 1. időállapotú, 2022. évi Jogtár-formátumú kiadás, ISBN 978-963-594-064-6.

¹⁹ HOLLÁN Miklós: Bolyongás a járvány (büntetőjogi) fogalma körül. *MTA Law Working Papers* 2020. 8. szám. Forrás: http://real.mtak.hu/121720/1/2020_8_Hollan.pdf (Letöltés ideje: 2022.12.03.)

²⁰ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 65. § (1) bekezdése.

dául a takonykór, a pestis.²¹ A miniszteri rendeletben meghatározott fertőző betegséggel azonos megítélés alá esik az Egészségügyi Világszervezet 2009. évi XCI. törvénnyel kihirdetett Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályai (NER) rendelkezéseire tekintettel nemzetközi horderejű közegészségügyi-járványügyi szükséghelyzet előidézésére képes, korábban ismeretlen vagy szokatlanul súlyos formában, illetve a megszokottnál lényegesen nagyobb gyakorisággal, járványosan előforduló betegség vagy állapot is.²²

A járványügyi megfigyelés alá helyezett személy a megfigyelés tartama alatt foglalkozása gyakorlásában, kapcsolattartási jogában, valamint mozgási szabadságában korlátozható.²³

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban Eütv.) alapján „A járványügyi zárlat szigorított, speciális követelményeken alapuló megfigyelés, illetve elkülönítés, amelyet e célra kijelölt helyen kell foganatosítani.”²⁴

Járványügyi elkülönítés alatt a fertőző betegségben szenvedő személy otthonában, a tartózkodási helyén vagy a fekvőbeteg-gyógyintézet fertőző osztályán, továbbá a kijelölt gyógyintézetben történő elkülönítését értjük, egyes – a miniszter rendeletében meghatározott – fertőző betegségekben szenvedő személyt kizárólag fekvőbeteg-gyógyintézet fertőző osztályán, illetve kijelölt gyógyintézetben kell elkülöníteni, illetve gyógykezeltetni (Eütv. 63. §).²⁵

Az egészségügyi államigazgatási szerv a kórokozó-hordozót a kórokozó-hordozás időtartamára járványügyi ellenőrzés alá helyezheti, a járványügyi ellenőrzés alá vont kórokozó-hordozó – a fertőzés terjedési módjától függően – foglalkozása gyakorlásában, kapcsolattartási jogában és mozgási szabadságában korlátozható (Eütv. 68–70. §).²⁶

b) Behurcolás, kihurcolás, valamint terjedés

Behurcolásnak minősül a károsító Magyarország területére történő bekerülése, amely annak megtelepedéséhez vezet, terjedésen a károsító magyarországi előfordulási területének növekedését értjük egy adott területen belül.²⁷ Kihurcolás pedig a betegség külföldre juttatása.²⁸

c) A járvány

A Koronavírus törvény végső előterjesztői indokolása rögzíti, hogy „a járványügyi védekezés akadályozásának új tényállása büntetni rendeli a járvány jogilag és hatóságilag is kimondott veszélye esetén

beinduló intézkedések végrehajtásának aktív akadályozását.”²⁹

Az Eütv. 74. § (1) bekezdése kimondja, hogy „Járványveszély vagy járvány (a továbbiakban együtt: járvány) fennállását – a honvédelemért felelős miniszter alárendeltségébe, közvetlen irányítása, fenntartói irányítása és közvetlen felügyelete alá tartozó szervezeteknél, továbbá a Magyar Honvédség katonai szervezeteinél fellépő járvány, járványveszély kivételével – az egészségügyi államigazgatási szerv állapítja meg.”³⁰ Azonban ezen rendelkezés nem határozza meg, hogy mi a járvány, és melyek annak megállapításának feltételei.³¹ A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 8/1998. (VI. 3.) NM rendelet meghatározza a járvány fogalmát, mely szerint: „járvány: egy adott fertőző betegségnek a vártnál szignifikánsan gyakoribb vagy egy meghatározott küszöbszintet meghaladó előfordulása egy adott területen, illetve közösségben, egy meghatározott időtartam alatt, vagy legalább két egymással összefüggő eset, amely összefüggés járványügyi bizonyítékkal alátámasztható.”³²

A járványügyi szabályszegés, valamint a járványügyi védekezés akadályozásának esetén a büntetőjogi felelősség megállapításának egyik (vagylagos) feltétele a járvány idején való elkövetés.³³

A járvány fogalmának értelmezése a bűncselekmény (2) bekezdése szerinti fordulat esetén problematikus lehet, hiszen a miniszteri Indokolás a járvány jogilag és hatóságilag kimondott veszélyéről beszél, holott dogmatikai szempontból a járvány fogalma kapcsán a járványveszély fennállta nem alapozta meg a járványügyi szabályszegés tényállásszerűségét (esetleg szabálysértési tényállás merülhetett fel).³⁴

A járványügyi védekezés akadályozása elkövetési ideje a járvány és a járványveszély ideje, erre tekintettel jelentőséggel bír ezen időszak pontos kezdete és vége. A törvény indoklása szerint nem elég az Eütv. szerinti egészségügyi államigazgatási szerv határozata, szükséges az is, hogy jogilag is kimondásra kerüljön a járvány, illetőleg a járványveszély.³⁵

Ha járvány már nem, csupán csak annak veszélye áll fenn, akkor ez nem alapozza meg a járvány idején elkövetés büntető tényállási elemének megállapítását, a veszélyhelyzet fennmaradásából nem lehet visszakövetkeztetni a járvány fennállására.³⁶

²⁹ Végső előterjesztői indokolás a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényhez – Indokolások Tára 2020/38.

³⁰ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 74. § (1) bekezdése.

³¹ HOLLÁN i. m.

³² A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 8/1998. (VI. 3.) NM rendelet 3/A. § 9. pontja.

³³ HOLLÁN Miklós: A koronavírus kihívásai és a jogtudomány: a járvány vége és a büntetőjog Forrás: <https://jog.tk.hu/blog/2020/05/a-jarvany-veges-a-buntetojog> (Letöltés ideje: 2022.12.01.)

³⁴ GUBIS i. m.

³⁵ DOMOKOS i. m.

³⁶ HOLLÁN Miklós: A koronavírus kihívásai és a jogtudomány: a járvány vége és a büntetőjog Forrás: <https://jog.tk.hu/blog/2020/05/a-jarvany-veges-a-buntetojog> (Letöltés ideje: 2022.12.01.)

²¹ A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 8/1998. (VI. 3.) NM rendelet 1. számú melléklete.

²² SKORKA Tamás: Rendőrség a koronavírus ellen. *Magyar Rendészet* 2020. 4. szám 173–192.

²³ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 66. § (1) bekezdése.

²⁴ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 67. § (1) bekezdése.

²⁵ KARSAI i. m.

²⁶ KARSAI i. m.

²⁷ A növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet.

²⁸ KARSAI i. m.

A „járvány idején” történő elkövetés megállapítása, különösen azoknál a fertőző betegségeknél lényeges elem, amelyek nem tartoznak zárlati kötelezettség alá, aki ugyanis ilyen betegség vonatkozásában nem járvány idején szegi meg a járványügyi elkülönítés, megfigyelés stb. szabályait, csak szabálysértés miatt tartozik felelősséggel.³⁷

d) A fertőző állatbetegségek vagy növényi zárlati károsítók

A harmadik alapesetben szereplő fogalmi meghatározásokat az élelmiszerláncról és hatósági felügyelet-ről szóló 2008. évi XLVI. törvény és a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet szabályozza, így zárlati károsítók alatt a növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedésekről, a 228/2013/EU, a 652/2014/EU és az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 69/464/EGK, a 74/647/EGK, a 93/85/EGK, a 98/57/EK, a 2000/29/EK, a 2006/91/EK és a 2007/33/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2031 rendelet 3. cikkében meghatározott feltételeknek megfelelő károsítókat értjük (2008. évi XLVI. törvény Mellélet 75. pont), a növényegészségügyi intézkedéseket a 2008. évi XLVI. törvény 48. §-a, az állategészségügyi intézkedéseket a 2008. évi XLVI. törvény 51–53. §-ai tartalmazzák.³⁸

3. A járványügyi védekezés akadályozása és a járványügyi szabályszegés

A járványügyi védekezés akadályozása „a közbiztonság elleni bűncselekmények” között található a Btk.-ban, mely elrendezésből az a szembeutó különbség mutatkozik a járványügyi szabályszegéssel szemben, hogy eltérő fejezetekben foglalnak helyet, ennek pedig az is következménye, hogy a járványügyi védekezés akadályozásának közvetett jogi tárgya árnyaltabb, az államhatalmi és társadalmi szervezetek rendeltetésüknek megfelelő működéséből fakadó személy- és közbiztonsághoz fűződő társadalmi érdek. Közvetlen jogi tárgya a közegészséggel összefüggő hatósági intézkedések betartásához és konkrétan azok zavaratlan végrehajtásához fűződő társadalmi érdek.³⁹

A járványügyi szabályszegésnél fokozottabb veszélyeséget és ezáltal a súlyosabb büntetési tételeket az indokolja, hogy ez esetben az elkövetés nem csupán alaki szabályszegésben nyilvánul meg, hanem a konkrét hatósági védekezés akadályozásában is.⁴⁰ A bűncselekmény alap-

esete immateriális, tehát semmilyen eredmény létrejötte nem szükséges, így nem feltételezi a hatósági védekezés meghiúsulását vagy bármilyen zavarát. Azonban nem elegendő csak az alaki szabályszegés (amely a Btk. 361. §-a szerinti járványügyi szabályszegés bűncselekményének a megállapítását alapozhatja meg), szükséges a konkrét hatósági védekezés – akár csak pillanatnyi – akadályozása is.⁴¹ Nem tényállási elem az erőszak vagy a fenyegetés alkalmazása sem, így tehát a védekezésben részt vevő hivatalos személyek elleni erőszakos vagy fenyegetéssel járó fellépés miatt a hivatalos személy elleni erőszakkal valószínű halmazat jön létre.⁴²

Ennek az elkövetési magatartásnak gyakorlatilag nincs kísérlete, bár fogalmilag nem kizárt, az akadályozás nem jelent megakadályozást, amely már eredmény lenne.⁴³ A cselekmény társadalomra veszélyességét jelentősen fokozza a csoportos elkövetés, amely jelentősen növeli az akadályozás hatóképességét.⁴⁴

4. Összegzés

A koronavírus-járvány elleni védekezésben a határelenőrzés ideiglenes visszaállítása, a védelmi intézkedések betartásának ellenőrzése, a jogsértő magatartások szankcionálása, a kórházparancsnoki rendszer működtetése révén a rendőrség is kiemelt szerepet játszott, hozzájárulva ahhoz, hogy Magyarország eredményesen tudjon védekezni a koronavírus ellen.⁴⁵

A kutatók, virológusok álláspontja az, hogy sajnos az elkövetkezendő időszakban, évtizedekben a járványok korát fogjuk élni, egyre gyakrabban lehet és kell számítanunk a mostani SARS-CoV-2-höz hasonló járványokra, amelyek akár az egész emberiséget is fenyegethetik.⁴⁶

Pandémiás időszakban kalkulálni kell az addig kezelt társadalmi devianciák átalakulásával, átrendeződésével.⁴⁷

A koronavírus-járvány elleni védekezés egyik, a kormányzat által bevetett eszköze a Btk. módosítása, a jogalkotó több ponton is belenyúlt a Btk.-ba, például módosította, illetve egy minősített esettel kiegészítette a már létező „Rémhírterjesztés” bűncselekményének tényállását.⁴⁸

³⁷ HOLLÁN i. m.

³⁸ KARSAI i. m.

³⁹ GUBIS i. m.

⁴⁰ Végső előterjesztői indokolás a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényhez – Indokolások Tára 2020/38.

⁴¹ KARSAI i. m.

⁴² Végső előterjesztői indokolás a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényhez – Indokolások Tára 2020/38.

⁴³ KARSAI i. m.

⁴⁴ Végső előterjesztői indokolás a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényhez – Indokolások Tára 2020/38.

⁴⁵ SKORKA i. m.

⁴⁶ JAKAB Ferenc: Járvány, vírus, Virológiai Nemzeti Laboratórium. *Scientia et Securitas* 2021. 1. szám. 62–67.)

⁴⁷ BALLA József – CHRISTIÁN László – HAUZINGER Zoltán: Rendészet a járványügyi veszélyhelyzet idején. In: *Járvány sújtotta társadalom*. (szerk. KOLTAY András – TÖRÖK Bernát) Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021, 67–86.

⁴⁸ BENCZE Máttyás – FICSOR Krisztina: A koronavírus kihívásai és a jogtudomány: a rémhírterjesztés tényállásának jogalkalmazási kérdései. Forrás: <https://jog.tk.hu/blog/2020/04/a-remhírterjesztés-tenyallasanak-jogalkalmazasi-kerdesei> (Letöltés ideje: 2022.08.31.)